
ZABAWY LOGOPEDYCZNE

Proponowane zabawy i ćwiczenia to oczywiście jeden z pomysłów na spędzenie czasu z własnym dzieckiem. Ich celem jest stymulowanie rozwoju mowy poprzez ćwiczenia pamięci słuchowej, rytmu, ćwiczenia oddechowe oraz usprawniające aparat artykulacyjny. Zanim jednak zaczniemy się bawić pamiętajmy o tym, że: Dla dziecka to ma być zabawa! W związku z tym nie należy wykonywać więcej niż 1-2 ćwiczenia na raz. Dla dzieci, które mają wadę wymowy pewne zabawy są niewskazane!

Na przykład dziecko z wymową między zębami nie powinno wykonywać ćwiczeń, w których język jest wysuwany z ust. Podobnie jest z naśladowaniem odgłosów zwierząt – rezygnujemy z naśladowania muchy i węża (utrwała się zły wzorzec realizacji głoski). W takim przypadku najlepiej poradzić się logopedy.

ZABAWY SŁUCHOWE

1. Rozpoznawanie różnych dźwięków z otoczenia – zwrócenie uwagi dziecka na nie wyjaśnienie mu, z czym taki odgłos jest związany. Zabawy z wykorzystaniem kubeczków, butelek, garnków, pokrywek, pojemników z czymś sypkim, szczoteczki elektrycznej, szeleszczącej folii i papierów itp. Najpierw sprawdzamy razem, jakie odgłosy wydają rzeczy i przedmioty wybrane do zabawy, następnie prosimy dziecko, aby się odwróciło i odgadywało usłyszane dźwięki, potem zamieniamy się rolami. 2. Rozpoznawanie „głosów” zwierząt – najpierw naśladowujemy odgłosy, następnie prosimy dziecko żeby je rozpoznawało. Możemy zamieniać się rolami. Możemy także przygotować razem z dzieckiem rysunki niektórych zwierząt lub wykorzystać gotowe obrazki np. z gier. Wykorzystując je będziemy mogli sprawdzić ile odgłosów dziecko zapamiętało po zabawie.

Oto przykłady:

Pies – hał, hał, hał

Kot - miał, miał

Kura – ko, ko, ko

Koń – parskanie, „kląskanie” językiem

Sowa – hu-hu, hu-hu, hu-hu

Wilk – au...Indyk – gul, gul, gul

Owca - be...

Koza – me...

Żaba – kum, kum, kum

Bocian – kle, kle, kle

Gąska – gę, gę, gę

Krowa – mu...

Kaczka – kfa, kfa, kfa

Wąż – sss....

Mucha (osa) – bzzz...

3. Zabawa w naśladowanie rytmu – wyklaskujemy lub wystukujemy rytm, a dziecko powtarza. Oczywiście potem zamieniamy się rolami. Oto przykłady:

.

..

...

..

...

...

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

ZABAWY I ĆWICZENIA ODDECHOWE

- 1. „Czarodziejska pałeczka” – sznuruje nam usta – sprawdzamy czy dziecko jest w stanie oddychać przez nos i jak długo to robi.**
- 2. „Spacer po łące” – wciągamy powietrze nosem, zatrzymujemy i wypuszczamy nosem – wąchamy kwiatki.**
- 3. „Huśtanie misia na brzuszku” – przy wdechu przepona powinna się uwypuklić, przy wydechu powrócić do poprzedniego położenia. Wykonujemy to ćwiczenie w leżeniu.**
- 4. Zdmuchiwanie świecy – nabieramy powietrze nosem, dmuchamy ustami.**
- 5. Długie dmuchanie na płomień świecy – chodzi o jak najdelikatniejsze długie wypuszczanie powietrza tak, aby płomień tylko się poruszał, ale nie zgaś.**
- 6. Puszczanie baniek mydlanych przez słomkę.**
- 7. Dmuchiwanie na kuleczkę z watki – „mecz” (2 osoby na przeciw siebie wbijają gole),**
- 8. Dmuchiwanie na serwetkę – zabawa w „ducha” (głowa odchylona w tył, kładziemy serwetkę na twarzy, robimy wdech nosem i mocny wydech ustami tak, aby serwetka poleciała do góry)**
- 9. Dmuchiwanie na inne drobne przedmioty – piórka, piłeczkę do ping-ponga itp.**
- 10. Przesuwanie różnych małych przedmiotów poprzez dmuchanie na nie przez słomkę.**
- 11. „Sadzenie kwiatków”, „odkurzacze” – zabawy te polegają na zasysaniu przez słomkę małych kawałków papieru.**
- 12. „Gra” na flecie, glinianych ptaszkach, gwizdkach itp.**
- 13. Na wydechu długo wymawiamy samogłoski: a, e, o, u, y...**

UWAGA!

- 1. Nie robimy tych ćwiczeń zbyt długo – może dojść do hiperwentylacji.**
- 2. Bawimy się w przewietrzonym pomieszczeniu.**
- 3. Pojemność płuc dziecka jest mniejsza niż dorosłego, więc przy zabawach, „kto dłużej będzie dmuchał, kto dłużej powie...” – zawsze wygra dorosły**

ZABAWY I ĆWICZENIA JĘZYKA

1. Kotki - kotek pije mleko (szybkie ruchy języka w przód i w tył, kotek oblizuje się (czubek języka okrąża szeroko otwarte wargi).
2. Zmęczony piesek - dzieci naśladowują pieska, który głośno oddycha i język ma mocno wysunięty na brodę.
3. Sięgnij jak najdalej - kierowanie języka do nosa, do brody, w prawą i w lewą stronę.
4. Szczoteczka - język to szczoteczka do zębów, która po kolei czyści zęby górne od strony zewnętrznej i wewnętrznej, a następnie zęby dolne z obu stron.
5. Język na defiladzie - język maszeruje jak żołnierz:
na raz - czubek języka na dolną wargę,
na dwa - czubek języka do prawego kącika ust,
na trzy - czubek języka na górną wargę,
na cztery - czubek języka do lewego kącika ust.
6. Cyrkowiec - język próbuje wykonać różne sztuczki np.
górkę - czubek języka oparty o dolne zęby, środek się wybrzusza, rurkę - przez którą można wdychać lub wydychać powietrze, szpilkę - układanie wąskiego języka, wahadełko - przesuwanie językiem do kącików ust w stronę prawą i lewą, język nie dotyka warg.
7. Łyzeczka - unoszenie przodu i boków języka,
8. Łopatką - wysuwanie płaskiego i szerokiego języka, itp.
9. Koniki - czubek języka uderza o podniebienie i opada na dół. Raz konik idzie wolno, to biegnie, parska, śmieje się iha, iha.
10. Żabka - dziecko z talerzyka zbiera płatki kukurydziane za pomocą czubka języka, stara się wyciągnąć długi język, jak u żaby.
11. Język masażysta - czubek języka masuje delikatnie podniebienie, dziąsła na górze i dole, wargi, policzki od środka, próbuje rysować kreseczki, kółeczka.

ZABAWY I ĆWICZENIA WARG I POLICZKÓW

1. Minki – naśladowanie min:
 - wesołej - płaskie wargi, rozciągnięte od ucha do ucha, uśmiech szeroki,
 - smutnej - podkówka z warg,
 - obrażonej - wargi nadęte,
 - zdenerwowanej - wargi wąskie.
2. Całuski - przesyłanie całusków, wargi wysunięte do przodu, cmokanie.
3. Rybka - wysuwanie warg do przodu i rozszerzanie na końcu jak u ryb.
4. Zły pies – naśladowanie złego psa, unoszenie górnej wargi, wyszczerzanie zębów, warczenie psa.
5. Gorąca zupa – dmuchanie na złożone w kształcie talerza ręce.
6. Echo - dobitne wymawianie za nauczycielem samogłosek a, o, e, u, y, i
7. Kotki – dziecko robi pyszczek (wargi do przodu) i przesuwa nim w prawą i w lewą stronę. Kotek ma wąsy i nimi porusza (między wargami dziecko trzyma słomkę). Kot 8. ziewa, oblizuje się itp.
9. Masaż warg - nagryzanie zębami wargi dolnej, potem górnej.
10. Baloniki - nabranie powietrza i zatrzymanie go w wydętych policzkach, przesuwanie powietrza z jednego policzka do drugiego, balon pękł - dziecko palcami uderza w policzki.
11. Zajęczy pyszczek – wciąganie policzków do jamy ustnej.
12. Motorek - parskanie wargami, naśladowanie odgłosu motoru, traktora.

13. Wzywianie pomocy - wyraźne wymawianie samogłosek w parach: e-o - naśladowanie karetki pogotowia, i-u - naśladowanie policji, e-u - naśladowanie straży pożarnej.

ZABAWY I ĆWICZENIA SZCZĘKI DOLNEJ

1. Naśladowanie ziewania.
2. Wąchanie kwiatów - duży wdech nosem i wydech ustami z jednoczesnym wymawianiem głoski aaa (jako zachwyt), ooo (jako zdziwienie).
3. Chwytywanie górnej wargi dolnymi zębami.
4. Opuszczanie i unoszenia dolnej szczęki. Wymawianie szerokiego a i przechodzenie do wymawiania a połączonego z głoską s (aaas).
5. Ruchy szczęki dolnej w prawo i w lewo przy wargach rozchylonych i zamkniętych.
6. Głęboki wdech nosem i wydech ustami z jednoczesną wymową głoski a, tak samo z wymową głoski o.

Literatura:

- A. Balejko, Jak usuwać wady mowy, Orthdruk, Białystok 1992*
G. Demel, Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola, WSiP, Warszawa 1994
E. Minczakiewicz, Logopedia, WSiP, Warszawa
E. Sachajska, Uczymy poprawnej wymowy, WSiP, Warszawa 1981
I. Styczek, Logopedia, PWN, Warszawa 1983
E. Morkowska, Dlaczego ziewa hipopotam?, WSiP, Warszawa 1998
-